

Aktualności

05.12.2024 12:07

Liczba wyświetleń: 158

Treść

W podróży po kartach historii Przysietnicy, którą przedstawiam na podstawie książki „Dzieje Przysietnicy” autorstwa Zofii Golonka i Kazimierza Gizickiego, chciałbym państwu przybliżyć wydarzenia, które miały miejsce w dziejach Naszej wioski, wydarzenia, których skutki są widoczne do dnia dzisiejszego. Mowa o serwitutach, prawie do korzystania z lasów i łąk dworskich, prawach nadanych przez założyciela miejscowości w naszym przypadku księcia Bolesława Wstydliviego w 1273 roku. Lasy i łąki położone blisko wioski były służebnością co znaczyło że mieszkańcy mieli prawo do korzystania z paliwa i budulca w wielkości 3 m³ drzewa tartacznego i 12 m³ opałowego rocznie z lasów dworskich. Przywilej korzystania ze służebności leśnej otrzymywali chłopci, którym nadano przywilej osadniczy w Przysietnicy i przyznano im jeden łan gruntu do uprawy rolnej. Początkowo z przywileju korzystało 20 kmieci, jednak po latach i nowych nadaniach kolejnym gospodarzom liczba ta rosła. W roku 1868 uprawnionych do służebności było 64 kmieci. Po uwłaszczeniu pomimo nie zniesienia przywileju służebności w akcie uwłaszczeniowym z 1848 roku nie przesądzono kwestii służebności w sposób niebudzący wątpliwości ani nie określono środków i sposobów regulowania spornych kwestii. W dokumencie uznano jedynie, że uprawnieni mogą korzystać z serwitutów na podstawie dotychczasowych zwyczajów oraz prawa, dopóki nie zostaną one zlikwidowane, a chłopci nie otrzymają odszkodowania. Panowie uznali jednak, że skoro pańszczyzna i inne powinności zostały zlikwidowane, to nie mają już

żadnych zobowiązań wobec wsi. Znika więc także prawo włościan do służebności. Jeżeli chłopi chcą skorzystać z pańskich lasów i pastwisk, muszą za to zapłacić, a jeżeli nie mają pieniędzy, to zawsze mogą należności odpracować. Chłopi nie mogli pogodzić się z ograniczeniami służebności leśnych. Pisali protesty do władz cyrkularnych, do lwowskiego gubernium, a nawet do cesarza. Patent cesarza Franciszka Józefa I znoszący serwituty leśne za wykupem został wydany dopiero w 1853 roku. Regulacją i wykupem zajmowały się specjalne komisje, których kompetencje określono w 1855 roku. Dwa lata później wydano przepisy określające uprawnienia organów administracji państwowej w zakresie rozstrzygania sporów oraz opracowano instrukcję w sprawie realizacji patentu cesarskiego. Proces dobrowolnego znoszenia służebności w połączeniu z odszkodowaniami rozpoczął się na dobre w latach sześćdziesiątych XIX wieku. W pierwszej kolejności komisje sporządzały wykaz osób uprawnionych, wpisując w dokumentach imię, nazwisko i numer domu, a następnie przystępowały do gromadzenia materiału dowodowego. W Przysietnicy za czasów wójta Stanisława Dziedziny zawarto ugodę z właścicielem lasów hrabią Adamem Stadnickim na mocy której za rezygnację z prawa służebności został wyznaczony las o powierzchni 30 ha na Grabowcach do wspólnego korzystania zarządzany przez Radę Gminy Przysietnica. Las ten stał się lasem gromadzkim i do dnia dzisiejszego jest w zarządzie Sołectwa Przysietnica. Lista osób uprawnionych do służebności z 1868 roku znajduje się w książce Dzieje Przysietnicy. (KG)

[Przewiń do początku](#)